

באתר תעידו

יתרו

העלון טעון גניזה ♦ אין לקרוא בשעת התפילה!

העלון בחסות רשת הכוללים "תפארת יוסף ובנימין" בני-ברק, פתח-תקוה ורמת בית-שמש בראשות הרה"ג נצח מהצרי שליט"א

וורטים לשולחן שבת

"והגבלת את העם סביב לאמר, השמרו לכם

עלות בהר ונגוע בקצהו, כל הנוגע בהר מות יומת. לא תגע בו יד, כי סקול יסקל או ירה יירה, אם בהמה אם איש לא יחיה. במשך היובל המה יעלו בהר" (יט, י-יג)

"והגבלת את העם סביב לאמר", הגבול אומר להם השמרו לעלות מכאן והלאה (רש"י). אמנם מצאנו שבעלי חיים דיברו כנחש הקדמוני (בראשית ג, א) ואתונו של בלעם (במדבר כב, כח). וכן בפרות שנשאו את הארון (שמואל א, ו, יב. עבודה זרה כד ע"ב) ופרו של אליהו (תנחומא מסעי ת, הובא ברד"ק מלכים א יח, כו). אבל הגבול, דומם. איך דיבר?

אכן מצינו גם דומם שדיבר. כשהנחש קרב אל עץ הדעת אמרו במדרש (אבות דרבי נתן א, פרקי דרבי אליעזר יג) שהעץ צווח עליו ואמר לו רשע אל תיגע בי, "אל תבואני רגל גאווה ויד רשעים אל תנידני" (תהילים לו, יב).

וכן אמרו (מדרש תהילים עג) בעולם הזה אדם הולך ללקוט תאנים בשבת, אין התאנה אומרת כלום. אבל לעתיד לבוא אם אדם הולך ללקוט תאנה בשבת היא צווחת ואומרת, שבת היום. בעולם הזה אדם הולך לשמש עם נדה אין מי מעכב בעדו, אבל לעתיד לבוא אם רצה לעשות האבן זועקת ואומרת ממקום מושבה, נדה היא. שנאמר "כי אבן מקיר תזעק" (חבקוק ב, יא).

בשעה שחילק אלעזר הכהן את הארץ לשבטיה, כתב רש"י (במדבר כו, נד) שהשבטים היו כתובים ב"ב פתקים, והגבולים ב"ב פתקים, ובללום בקלפי. נשיא השבט הכניס ידו לתוכה ונטל שני פתקים, ועלה בידו שם שבטו והגבול המפורש לו, והגורל עצמו צווח ואומר אני הגורל עליתי לגבול פלוני לשבט פלוני.

(ברוך יאמרו" עמ' רכג)

רעיון בפרשה

"וישמע יתרו" (יח, א)

ישנם ארבעה אנשים שהוסיפו להם אות בשמם: אברהם אות ה', שרי – שרה אות ה', הושע – יהושע אות י', יתר – יתרו אות ו'.

אומר האדמו"ר ה"אמרי אמת" מגור זצ"ל: ארבע אותיות אלו מצטרפות לשם הוי"ה. ומבאר: המיוחד בארבעת האנשים האלו הוא, שהם היו אנשים שלעגו להם, והם לא התייחסו למה שאומרים עליהם, והחליטו שהם עובדים את ה' בכל כוחם בכל מצב.

אברהם העברי ושרה אשתו עמדו בעבר אחד של העולם, כשכל העולם עומד בעבר השני. על יהושע לעגו שהוא "מסדר ספסלים" ואינו תלמיד חכם, עד כדי כך שקראו לו כסיל. גם את יתרו נידו על שבחר לעזוב את מעמדו הרם ככהן מדין ולהתגייר.

מי שמוכן לסבול למען כבוד שמים, ולהמשיך לעבוד את ה' גם כשלועגים לו – ה' נותן לו שם חדש והוא גורם ששם הוי"ה יתחזק בעולם. הוי"ה הוא שם של רחמים. כל הרחמים בעולם מתחזקים בזכות אנשים כאלו, והם המביאים את הברכה לעולם.

(רבי גואל אלקריף שליט"א)

טוב להודות לה'

וראה ברמב"ן (שמות כ, יג) בטעם איסור לא תרצח' אם כן השמר פן תחבל מעשה ידי ותשפך דם האדם אשר בראתי לכבודי ולהודות לי בכל אלה, משמע שהאיסור לרצוח, כי יהיה עתה פחות מי שיודה. ופסק הרמב"ם (ברכות פרק י') וכל המרבה להודות את ה' ולשבחו תמיד הרי זה משובח. ואכן כשנפטר אדם וחסר בהודאה, מתפללים שיתגדל ויתקדש שמו הגדול, כי זה עיקר התפקיד כאן.

וכן אומרים בסיום נשמת 'שכן חובת כל היצורים' וכו', ומה התפקיד? להודות להלל לשבח וכו'. ולשון 'יצורים' מבארים הר"י בן יקר והאבודרהם: על שם 'עם זו יצאתי לי תהילתי יספרו', כלומר, כיון שיצרתם – חובה עליהם שיהללו.

שפה ברורה

המילה: איש הרוח

משמעות נכונה: נביא, בעל רוח נבואה ממרום.

משמעות שגויה: הן פילוסוף, אדם העוסק במושכלות,

ב"מדעי הרוח", והן (בהשאלה) אדם היוצר רושם פעלתני,

מצליח ונמרץ, אך למעשה אינו פועל כלום.

מקור: (מהרי"ק, מצ"ד הושע ט' ז')

("בנין שלם")

שאלת חידוד

כמה פילים היו בתוך התיבה?

תשובה:

כתוב בחז"ל שבדור הפלגה חלק מהאנשים נעשו פילים ולכן אנו מברכים

עליהם "משנה הבריות", נמצא שבזמן המבול עדיין לא היו פילים בעולם

(גמרא ברכות נח, ועיין "מלאכת שלמה" על משניות כלאיים פרק ח' משנה ו').

(גיליון "מים חיים")

מילתא דבדיחותא

"והודעת להם את הדרך אשר ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון" (יח, כ)

הגמרא (ב"מ ל.) אומרת שכוונת הפסוק הוא כן: **והודעת** זה בית חייהם והיינו ללמדם אומנות, **את הדרך** זה גמ"ח. **אשר ילכו** זה ביקור חולים, **בה** זה קבורה, **המעשה** זה הדין. **אשר יעשון** זה לפני משורת הדין. מקשה על כך הבן איש חי בספרו בן יהודע מה יתרו הכניס את הענין הזה לכאן, הרי הוא בא לייעץ בענין ריבוי האנשים שבאים לדון, למה הוסיף את כל הנאום הזה בענייני חסד ואומנות? ותירץ שם שזה גופא מה שבא יתרו לומר. הנה יש עליך כל כך הרבה אנשים ולמה כי כל אחד תובע את השני על מרפסת שהשכן שלו הוציא, ולמה זה קורה כי אנשים משועממים, לכן תלמד אותם אומנות כן הם יהיו עסוקים בחנות ולא יהיה להם פנאי לתבוע את השכנים, גם בגלל הנזק שיגרם להם בהפסד יום עבודה, וגם בגלל שיהיו עסוקים באומנותם. דבר שני תלמד אותם לעסוק בגמ"ח ומי שעוסק בגמ"ח בדרך כלל הוא נהיה באופן טבעי וותרן. וגם שיתעסקו עם חולים ומתים ואז הם יראו איזה צרות נוראיות יש בבתי חולים, וסוף אדם למיתה, הם לא יתעסקו בקטנות בענייני ממון, ומה שישאר אח"כ למי שכן יבוא לתבוע תלמדם את הדינים ולפנים משורת הדין. אחד פנה לרופא שלו ואמר לו "ד"ר יש לי מים בברכיים, אבנים בכליות וסיד בעצמות. הרופא ענה: אז מה אתה רוצה ממני אישורי בניה!?"

סיפור לשבת

"בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך" (כ, כא)

נפתח בסיפור שהיה רבי אליהו לופיאן זצ"ל מספר. סיפור זה, כסיפורי צדיקים רבים, מסופר באופנים שונים ובזוויות ראייה שונות. בעיר דמשק חי חכם גדול, רבי משה גלנטי שמו. בעיר התגורר גם שייח ערבי, שהיה 'בעל מופת' של ממש. כאשר היו מבקשים ממנו שיתפלל על חולה, היה הולך לאן שהלך, עושה מה שעשה, ואז חוזר ואומר אם החולה יבריא או לא. למרבה הפלא, דבריו התקיימו במדויק. לא נפל מדבריו ארצה. ממש כמו, להבדיל אלף אלפי הבדלות, רבי חנינא בן דוסא, עליו מסופר שכאשר היה מתפלל על חולה, אם היתה תפילתו שגורה בפיו, ידע שהוא מקובל. ואם לאו, ידע שהוא מטורף. רבי משה היה סקרן מאוד לדעת מהיכן שואב אותו שייח ערבי את אותה רוח נבואה עוצמתית. "איזהו חכם הלמד מכל אדם". אם יש דבר שאפשר ללמוד ממנו, צריך לעשות את כל המאמצים כדי להגיע לכך. השייח היה אדם נכבד ונערץ, ובנוסף, גם עשיר גדול. עשה הון רב על ידי אותן תפילות ונבואות. לא היה קל להשיג פגישה עמו. מכל מקום, שלח אליו הרב שליח שהוא חפץ מאוד לפגשו. גם השייח היה סקרן לדעת מה חפץ הרב ממנו, מה יש לרב היהודי הגדול לחפש אצלו? קבע לו השייח זמן, ונפגשו. שוחחו על דא ועל הא, ומתוך כך עברו לשוחח בענייני חכמה והשקפת עולם. השייח התפעל עד מאוד מחכמתו של הרב, ובקשו להיפגש עמו אחת לשבוע, כדי שילמדו את שבע החכמות, שהינן עניינים נעלים וקבליים. נפרדו בדידות והלכו איש לדרכו. לאחר יומיים לא יכול היה השייח להתאפק, נכסוף נכסף לשמוע את דברי חכמתו של הרב. הלך אליו הרב לימדו מערכות חכמה. לאחר שכמעט מיצו את אותן חכמות, אמר הרב לשייח, עד עתה קבלת אתה ממני ידע רב. אך ישנה חכמה שאתה יודע ואני אינני יודעה. רוצה אני שתלמדני אותה. התפלא השייח עד מאוד, היתכן? אתה נחל נובע מקור חכמה, כל כך יש בידך. מה כבר יכול אני להוסיף לך? אמר לו: "הידיעה הברורה איזה חולה יחיה ואיזה ימות, חכמה זו אינה בידי". אמר לו השייח, הקשית לשאול, איני יכול לגלות סוד זה לאף בריה. אמר לו רבי משה בצער, אם כן, ניפרד לשלום. עצר השייח בעדו: "אבל הרב, הרי עדיין לא סימת ללמדני את החכמה השביעית!" אמר לו הרב: "אף חכמה זו אין לי רשות למסור לכל אדם. אלא מה, אם תלמדני את החכמה שבידך. אוכל תמורת זאת למסור לך את החכמה השביעית." לאחר הרהור אמר לו השייח, אם כן איפוא זאת עשה. קבל עליך צום יומיים, ביום השלישי תבוא אלי, ואז אגלה לך זה הסוד הנורא. חזר רבי משה לביתו, צם, התקדש והיטהר, וביום השלישי בא לבית השייח. שאלו הלה: "קימת דברי?" – אמר לו: "אכן כן, ועדין אני בצום". שמח השייח ואמר: "אם כן בא אחרי". נכנסו חדר לחדר לפנים מחדר, עברו בגינות ובבוסתנים, עד שהגיעו לחצר נאה ומקושטת, שבמרכזה מקוה מים חיים. אמר השייח, הבה נרד וניטהר לפני שאראה לך את הסוד הקדוש. ירדו והטהרו. נטלו השייח, והלכו לבית מפואר מאוד שהיה בקצה החצר. אמר השייח בטרע וביראה, הבה נשתחוה לפני שניכנס למקום המקודש. שש רבי משה שמא יש שם שמץ עבודה זרה חלילה, עצם עיניו והשתחוה לשם שמים. או אז הוציא השייח ביד רועדת מפתח מיוחד ופתח את הדלת. נכנסו לבית, כולו הוד והדר, עין לא תשבוע מלראות. הלכו עקב בצד אגודל עד קצה החדר, שם עמד ארון סגור ומסוגר, מעוטר בכסף, זהב ואבנים טובות. אמר השייח, הנה אפתח את הארון ואז תגלה את הסוד. סקרנותו של רבי משה הרקיעה שחקים. פתח השייח את הארון, ולפליאתו הגדולה של רבי משה מה הוא רואה? לא פחות ולא יותר, על לוח זהב חרות הפסוק: "שייחתי ה' נגדי תמיד" (תהילים טז, ח), כאשר שם ה' חרות באותיות גדולות ובולטות. שמח רבי משה שהשתחוה לשם ה' הנכבד והנורא, אך במקביל תמה ותהה, כיצד מגלה פסוק זה את הסוד? המתין בשקיקה למוצא פי השייח. אז אמר הלה, שסבר שאין רבי משה יודע אודות שם 'הוי"ה', אותיות 'הוי"ה' שאתה רואה הם אותיות שמו של הא-ל הנכבד והנורא. כאשר מבקשים ממני להתפלל על חולה, אני מתקדש ומטהר, נכנס לחדר זה, מתפלל ומבקש, ואז מביט על האותיות. אם האותיות מאירות, אות הוא שהחולה יבריא. ואם האותיות כבויים, אות הוא שימות. רבי משה הודה לשייח ויצא כאשר כולו אחוז התפעלות וקנאה. "ראו שייח ערבי זה, עד כמה הוא מייקר את שמו של הקב"ה, באיזה פאר והדר הוא שומר את הלוח עליו חרותות האותיות הקדושות. באילו הכנות הוא מכין עצמו טרם מרשה לעצמו להביט אל ה': תפילה, צום, טבילה במקוה, ולאחר כל זאת ניגש הוא בחיל וברעדה, כעומד לפני מלך גדול, שליט עליון כל יכול". ממעשה זה למדים אנו עד כמה יש לנו לייחס רגש של כבוד כשמזכירים את ה' שם ה'. התורה אומרת "בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך" (שמות כ, כא). מפרש רש"י: "בכל המקום אשר אזכיר את שמי – אשר אתן לך רשות להזכיר שם המפורש שלי, שם אבוא אליך וברכתך. אשרה שכינתי עליך. מכאן אתה למד שלא ניתן רשות להזכיר שם המפורש אלא במקום שהשכינה באה שם, וזהו בית הבחירה. שם נתן רשות לכהנים להזכיר שם המפורש בנשיאת כפיים לברך את העם".

"להתעדן באהבתך" ו"תוכו רצוף אהבה"

להשיג בטלפון: 052-7179954

להצלחת שלמה בן יהודית ומשפ'

לע"נ ר' שלמה בן סעדה ז"ל
ר' חביב בן חביבה ז"ל
מרת אסתר בת זוהרה ע"ה
מרת יונה אדל בת נעמה ע"ה

ניתן להשיג את הספרים בשעות הערב בב"ב בטל: 052-7179954
ירושלים - 02-6513701 • תנחה - 055-6683104

דפוס | גרפיקה | הדפסות על מצורים
רח' בן דוד 22 בני ברק 03-5275165

גיליון זה הודפס ב-

עלון זה יוצא להצלחת הרב הגאון נצח בן תורקיה שושנה הדיסה בת פרוחה שושנה מהצרי לעילוי נשמת ר' סעדיה בן נחום תורקיה שושנה בת מהרי יוסף בן ר' סעדיה שלום בן ר' סעדיה ת.נ.צ.ב.ה. ולהצלחת רבקה בת הדיסה והילדים אהוד יצחק בן הדיסה והילדים מרים בת הדיסה והילדים משה בן הדיסה חווה בת הדיסה והילדים רינה בת הדיסה רינה בת הדיסה שמשון אלעזר בן הדיסה שלמה דוד בן הדיסה חנה מרים בת הדיסה יעקב בן חנה מרים